

2017.

Programski ciljevi i mjere

Izborni program na općim
lokalnim izborima 2017.

Misija i osnovne vrijednosti koje zastupamo

Načela djelovanja

Programski ciljevi

Ekonomska politika i ekonomski sustav

Demografska strategija – temelj svih politika

Hrvatske

Socijalna sigurnost i stabilnost za sve

Obrazovano društvo

Ulaganje u znanost i inovacije

Kultura

Zdravstvo

Regionalna (područna) i lokalna samouprava u

Republici Hrvatskoj

**Vanjska politika, međugradska i međunarodna
suradnja**

Nacionalna sigurnost

365 BANDIĆ MILAN – STRANKA
RADA I SOLIDARNOSTI

1. Misija i osnovne vrijednosti koje zastupamo

Hrvatski građani i naša domovina zaslužuju dostojanstvo svih 365 dana u godini!

Hrvatska je opustošena. Nakon pustošenja ratom proživjeli smo novo pustošenje, gospodarsko i socijalno. Privatizacija gospodarstva rezultirala je padom proizvodnje, smanjivanjem broja radnih mjesta, povećanjem nezaposlenosti, gubljenjem prava radnika, tehnološkim zaostajanjem, rasprodajom nekretnina, usporavanjem izvoza i povećanjem uvoza.

Javni su deficiti i dugovi rasli. Urušavanje kvalitete svih javnih sustava, siromaštvo, beskućništvo i dužničko ropstvo građana postali su hrvatska stvarnost.

Treće pustošenje Hrvatske je pustošenje za koje su zaslužne političke stranke zarobljene vlastitim liderima i ograničene vlastitim kadrovima, usmjerene na vlastite probitke i održanje, a ne na ciljeve hrvatskog društva. Umjesto orijentacije na razvojnu i socijalno odgovornu državu, omeđeni smo ambijentom grubog kapitalizma i života na dug.

Zaliječili smo pustošenje ratom, vrijeme je da se okrenemo stvaranju socijalno osjetljive države i gospodarskom razvoju naše domovine.

Želimo izvesti ovu zemlju iz krize i svakom njenom građaninu omogućiti dostojanstven život – mogućnost da radi i da od svog rada živi, a ne preživljava. Želimo u Hrvatskoj pokrenuti gospodarski rast, društveni i politički razvoj koji će nas svrstati među najrazvijenije zemlje EU koje pomažu, a ne kojoj treba pomoć.

2. Načela djelovanja

Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti stranka je s vizijom i praktičnim djelovanjem među građanima i s građanima, 365 dana u godini kroz realizaciju programa i projekata do unaprjeđenja kvalitete života građana.

Ciljevi stranke jasno su definirani i temelje se na iskustvu danas razvijenih društava i država te na iskustvu stečenom kroz dugogodišnji rad i djelovanje na načelima poštivanja rada i solidarnosti.

Stranka se čvrsto definira kao stranka orijentirana prema radu i stabilnom razvoju Hrvatske. **Zalaže se za učinkovitost svih državnih institucija, posebno javnih službi i javne uprave te za ostvarivanje svrhe zbog koje su te institucije osnovane.** Hrvatski građani trebaju i zaslužuju sigurnost te predanu, transparentnu i efikasnu upravu u službi građana i

poduzetnika, koja se brzo prilagođava promjenama i zahtjevima tržišta te koja učinkovito rješava probleme s kojima se suočava hrvatsko društvo.

Zemlju ćemo razvijati na načelima rada i predanosti, znanosti i tehnologije te sveopće solidarnosti kao pretpostavke društvenog opstanka. **Osiguranjem jednakih mogućnosti za sve građane osigurati će se uvjeti za postizanje socijalne pravde kao važnog čimbenika socijalne države. Poseban naglasak dat će se obitelji kao osnovnoj jedinici društva i jačanju njezinih funkcija.**

Put prema ekonomskoj stabilnosti Hrvatske je povećanje broja radnih mjesta, rast gospodarstva i izvoza. Istovremeno, bez solidarnosti i skrbi za siromašne i potrebite svaka je aktivnost društveno neodgovorna.

Jasno ističemo – naš rad nije u salonima i kabinetima nego je djelovanje među ljudima i za ljude, u skrbi za potrebite i u stvaranju društveno-gospodarskog okvira za razvoj poduzetništva.

Želimo preuzeti odgovornost za razvoj i napredak Hrvatske i za bolji život hrvatskih građana, radeći 365 dana u godini.

3. Programski ciljevi

Samo pokreti istinski angažiranih, stručnih i nesebičnih ljudi vođenih liderima koji znaju postaviti razvojne ciljeve, donositi odluke i stajati iza njih, okupiti i motivirati stručnjake i voditi procese u službi boljeg života za sve, mogu potaknuti razvoj Hrvatske prema najrazvijenijim zemljama Europske unije.

Naš cilj je Hrvatska – društvo blagostanja!

To je naš, osnovni, konačni cilj. U ostvarivanju tog cilja postavili smo deset (10) pod ciljeva ili područja koje treba urediti kako bi ostvarili osnovni cilj :

- Osigurati dovoljan broj kvalitetnih radnih mjesta
- Fizičku i socijalnu sigurnost građana
- Rast životnog standarda građana
- Uklanjanje siromaštva i isključenosti
- Briga o djeci, mladima, starijima i potrebitima

- Očuvanje prava i digniteta hrvatskih branitelja
- Zaštita okoliša, stabilan, zdrav, dugoročni i održivi razvoj
- Vanjska politika koja uz geopolitičko pozicioniranje štiti nacionalne interese
- Izgradnja nacionalnog identiteta u suvremenim uvjetima
- Izgradnja suvremenog sustava hrvatske države.

Za ostvarivanja ovih ciljeva potrebno je rješavati i probleme s kojima se trenutno suočava hrvatska država i koji su prepreka za ostvarivanje osnovnog cilja: **Hrvatska – društvo blagostanja**. Deset (10) prepreka na putu Hrvatske prema društvu blagostanja su:

- Nedovoljan broj radnih mjesta
- Male plaće, mirovine i dividende
- Visoka nezaposlenost
- Tehnološko zaostajanje
- Obrazovanje neusklađeno s potrebama hrvatskog gospodarstva i društva
- Neefikasan državni sustav
- Velika nejednakost
- Hrvatski ljudi gube vjeru u vlastite sposobnosti
- Nacionalni identitet kao jedan od temelja države se ne izgrađuje
- Demografsko propadanje: najveći ekonomski, socijalni i politički problem

Navedeni problemi pokazuju da se Hrvatska nalazi u dubokoj društvenoj i političkoj krizi, a ne samo u financijskoj i ekonomskoj.

Za zaustavljanje krize važno je ugasiti njene izvore i potaknuti faktore gospodarskog rasta i društvenog razvoja.

Hrvatska nema niti jedan objektivan razlog zbog kojeg bi se nalazila u krizi.

Hrvatska ima dovoljno: materijala, sirovine, energije, prirodnih bogatstava, izgrađenost infrastrukture, kapaciteta, pristupa suvremenim tehnologijama i tržištima za dvostruko veću proizvodnju i standard hrvatskih građana, nego što ih danas ostvaruje.

Uz sve primjedbe na naš obrazovni sustav, naš postojeći obrazovni sustav omogućuje proizvodnju dvostruko veću od one koja se sada ostvaruje. Ogromna vojska nezaposlenih, ako bi se zaposlila i uz postojeću produktivnost, podigla bi hrvatski BDP za tridesetak posto.

Rast gospodarstva boljim organizacijskim pristupom i uz primjenu suvremenih tehnoloških rješenja, skoro da nema granica. Naš sadašnji cilj je za deset godina udvostručiti hrvatsku proizvodnju, a za narednih deset biti iznad prosjeka Europske unije.

Jedina prepreka do sada, ostvarivanju ovih ciljeva jest nesposobnost vladajućih politika u organizaciji hrvatskog državnog sustava i kreiranju politika, u okviru europskih i svjetskih standarda uz uvažavanje hrvatskih specifičnosti, kojima bi se ostvarivale ovakve stope rasta.

Industrijsku politiku, koja je temelj ukupne gospodarske politike, Hrvatska nikad nije napravila. Industrijskom politikom se, uz stvaranje tehnološko-tehničkih uvjeta, stvaraju uvjeti za profitabilnu proizvodnju (financijsko-monetarni) u svakoj pojedinoj djelatnosti.

Politiku ravnomjernog regionalnog razvoja, kao druge temeljne gospodarske politike, Hrvatska nije nikad sustavno napravila. Nije napravila niti preduvjet za njenu izradu, a to je *Strategija upravljanja hrvatskim prostorom*.

Fiskalna politika, koja je uz financiranje osnovnih funkcija države trebala podupirati ostvarivanje ciljeva industrijske i regionalne politike, nije to niti mogla kad tih politika nije ni bilo.

Monetarna politika, koja se trebala uskladiti s industrijskom, regionalnom i fiskalnom politikom i osigurati dovoljno kvalitetnog novca za njihovo financiranje, to nije mogla jer u suštini sustavno strukturiranih ovih politika nije niti bilo.

Suočeni s takvom hrvatskom zbiljom, *Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti* na prvo mjesto stavlja **industrijsku politiku**, koja daje odgovor na pitanje u kojim djelatnostima će se stvarati radna mjesta, s kojom tehnologijom i uz koje obrazovanje.

Na drugom mjestu je **politika ravnomjernog razvoja**, koja će omogućiti stvaranje gospodarske infrastrukture potrebne za profitabilnu proizvodnju i socijalne infrastrukture za ugodan život svih grupa stanovništva u pojedinim dijelovima Hrvatske.

Na trećem mjestu je **fiskalna politika**, odnosno politika javnih financija, kojom će se osigurati potpora ostvarivanju ciljeva industrijske i regionalne politike. Zadatak **monetarne politike** bit će osiguranje dovoljne ponude kvalitetnog novca za financiranje prve tri politike.

To je velika transformacija u odnosu na dosadašnji pristup ekonomskoj politici u Hrvatskoj. Na prvom mjestu je bila monetarna politika, skoro nedodirljiva u očuvanju vlastitih ciljeva. Fiskalna politika zaokupila se svojim deficitima i jednim dijelom javnim dugom. Obje

su izbjegavale prihvaćanje odgovornosti za propadanje hrvatskog gospodarstva, pad proizvodnje, gubitak radnih mjesta, rast nezaposlenosti, stagniranje izvoza, rast uvoza, rast dugova, itd., iako su one temeljne makroekonomske politike koje određuju, direktno i indirektno, uvjete za profitabilnu proizvodnju i gospodarski rast.

U postojećoj situaciji naša će politika biti najsnažnije usmjerena na prvo: POVEĆANJE BROJA RADNIH MJESTA I PODIZANJE TEHNOLOŠKOG NIVOVA PROIZVODNJE, tj. provodit ćemo *politiku povećanja broja radnih mjesta.*

A kao drugo: kreirat ćemo sustav i procese u kojima ćemo rješavati probleme blokiranih građana. Golemi broj blokiranih građana nije samo socijalni, nego ekonomski i politički problem. Zbog toga i rješenje treba biti politički cjelovito.

To je jedini način da se smanji nezaposlenost i poveća broj zaposlenih, da se poveća standard hrvatskih građana, a smanje privatni i javni dugovi, da se povećaju mirovine i kvaliteta javnih usluga, da se poveća ulaganje u obrazovanje, kulturu i sport te zaštititi okoliš, a prije svega da se zaustavi demografsko propadanje i stvore uvjeti za dugoročan, zdrav i održiv razvoj Hrvatske.

Temeljne gospodarske politike: industrijska (s obrazovnom i tehnološkom), regionalna, fiskalna i monetarna prvenstveno će podupirati politiku povećanja broja radnih mjesta. Podizanje tehnološkog nivoa proizvodnje omogućit će podizanje plaća po radniku, mirovina po umirovljeniku, dividendi poduzetniku i poreznih prihoda bez dizanja poreznih stopa.

Temeljni faktor ekonomskog rasta i društvenog razvoja su zdravi i obrazovani ljudi te obitelj kao osnovna društvena jedinica. Zbog toga su u politici *Bandić Milan 365 –Stranke rada i solidarnosti*, zdravstvo i obrazovanje besplatni. Naravno, poticat će se i stvaranje uvjeta za razvoj komercijalnog zdravstva i obrazovanja. Očuvanje i podrška obitelji bit će posebno podupirana.

4. Ekonomska politika i ekonomski sustav

Jedan dio rješenja hrvatske ekonomske i društvene krize nalazi se u izgradnji zdrave ekonomske politike i u izgradnji hrvatskog ekonomskog i društvenog sustava u kojem će se isplatiti raditi, proizvoditi i izvoziti, ali koja neće dovesti u pitanje šire interese društva.

Drugi dio rješenja nalazi se u politici vraćanja samopoštovanja i samopouzdanja te u izgradnji nacionalnog identiteta u kojem će se prepoznavati i potvrđivati sposobnost, organiziranost i razvoj hrvatskog čovjeka i društva u skladu s europskim i suvremenim civilizacijskim normama.

U izgradnji vjere u vlastite snage i u razvoju samopoštovanja nezaobilazni su obrazovanje, kultura i sport.

Kao i svako društvo, Hrvatska ima mnogo problema.

Pokretanjem procesa rješavanja temeljnih društvenih problema stvaraju se mogućnosti za rješavanje ostalih problema.

Naša rješenja su:

Aktivnija uloga države u zaustavljanju krize i razvoju Hrvatske. Države koja će nalaziti rješenja bez ugrožavanja javnog interesa u području zdravlja, mirovina, obrazovanja, prometa, sigurnosti i zaštite prirode; države koja će u svakoj situaciji znati što su osnovni ciljevi hrvatskog društva i koje su politike i mjere potrebne da se ti ciljevi ostvare.

Ekonomska politika koja će stvoriti uvjete za isplativu proizvodnju, rad, investiranje i izvoz. Osnovni cilj ekonomske politike je osiguravanje efikasnog djelovanja tržišnog mehanizma cijena, pomoću kojeg će doći do izražaja hrvatske komparativne prednosti i koji će stvoriti uvjete u kojima se isplatiti raditi, proizvoditi i izvoziti.

Ekonomski sustav koji će omogućiti provedivost ekonomske politike, koji će imati stalni kontroling procesa provođenja politika s ugrađenim automatskim stabilizatorom za iznenadne, neželjene situacije.

Usklađena ekonomska politika i ekonomski sustav stvorit će uvjete za održivo i efikasno iskorištavanje prirodnih resursa, izgrađene infrastrukture, postojećih proizvodnih kapaciteta i zapošljavanje radno sposobnih ljudi. Cilj je potpuna i održiva zaposlenost svih proizvodnih resursa, a prije svega radno sposobnog stanovništva.

Razvojna ekonomska politika koja će stvoriti uvjete (obrazovanje, institute, agencije, infrastrukturu) za nove proizvode i nove djelatnosti s većom dodanom vrijednosti, a koji će omogućiti veće plaće, mirovine, dividende i porezne prihode.

Poduzetnici su temeljni nositelji poslovne aktivnosti kojima će država osiguravati punu slobodu djelovanja i štititi ih od nesavršenosti tržišta i od netržišnog ponašanja.

Država stvara infrastrukturu, fizičku i institucionalnu, gospodarsku i socijalnu, s ciljem gospodarskog rasta i društvenog razvoja, a poduzetnicima daje potporu za otvaranje radnih mjesta, usvajanje suvremenih tehnologija, kreiranje složenijih proizvoda, osvajanje novih tržišta i financiranje cijelog poslovnog ciklusa.

Vlada je partner poduzetnicima u povećanju domaće proizvodnje, zapošljavanja i izvoza.

Razvoj se temelji na obrazovanju, „zelenoj reindustrijalizaciji“, novim tehnologijama i „pametnoj specijalizaciji“. Krajnji cilj reindustrijalizacije je kreiranje novih radnih mjesta, zdravi gospodarski rast i veći standard hrvatskih građana, tj. zadovoljenje osobnih potreba na većem nivou, te izvoz koji pokriva uvoz.

Supstitucijom uvoza može se ostvariti dodatno povećanje domaće proizvodnje. Ovo se prije svega odnosi na sektore gdje imamo prirodne prednosti, iskustvo i obrazovanje, npr. u poljoprivredno-prehrambenoj, drvnu, metalnoj, elektrostrojarskoj industriji...

Hrvatski gospodarski i društveni oporavak započet će procesom zamjene postojećeg hrvatskog gospodarskog modela, a koji se temelji na zaduživanju, potrošnji i uvozu, prema modelu koji se temelji na zapošljavanju, proizvodnji, investicijama i izvozu. Temeljne ekonomske politike kojima će se ostvaruju ovi ciljevi su:

- Industrijska politika
- Politika ravnomjernog regionalnog razvoja (Regionalna politika)
- Fiskalna politika

- Monetarna politika
- Politika održivog razvitka

Industrijska politika polazi od postojeće strukture gospodarstva koja ostvaruje nisku proizvodnju, odnosno, stvara nezadovoljavajuće nisku dodanu vrijednost (BDP po stanovniku), što je osnova i mjera svake gospodarske aktivnosti. Cilj industrijske politike je povećanje efikasnosti postojeće i izgradnja nove strukture gospodarstva koja će po jedinici proizvodnog faktora (po radniku, po hektaru, po kubiku drveta, po toni željeza, po jedinici investicija...itd.) stvarati veću dodanu vrijednost. Veća dodana vrijednost znači komparativnu prednost proizvoda, poduzeća, industrije i države. Jedino veća dodana vrijednost omogućuje veće plaće, dividende, porezne prihode, investicije, mirovine, ulaganja u obrazovanja, kulturu i sport, itd.

Instrumentima industrijske politike stvaraju se uvjeti za efikasnije i održivo iskorištavanje postojećih proizvodnih resursa i stvaranje uvjeta za nove proizvodnje. Osnovna mjera industrijske politike je obrazovanje za ovladavanje suvremenim tehnologijama pomoću kojih se puno efikasnije i održivo iskorištavaju proizvodni resursi. Ostale mjere su izgradnja fizičke i institucionalne infrastrukture kojima se stvaraju uvjeti za profitabilniju proizvodnju postojećih i stvaranje novih proizvodnji. U industrijsku politiku spadaju i mjere kojima se poduzetnicima olakšava dobavljanje suvremenih tehnologija i pristup svjetskom tržištu. Suvremena industrijska politika je temeljna ekonomska i razvojna politika.

Zadatak države je da industrijskom politikom stvori uvjete za profitabilnu proizvodnju u pojedinim djelatnostima (prehrambena, drvna, tekstilna, metalna, strojarska, elektrostrojarska, kemijska, elektronička...).

Industrijskom politikom država stvara uvjete za profitabilnu proizvodnju u pojedinoj djelatnosti, a samu proizvodnju organizira poduzetnik. Znači, država industrijskom politikom ide do nivoa djelatnosti i potiče njihov prirodan i usklađen razvoj.

Regionalna politika polazi od proizvodnih resursa koji postoje u pojedinoj, gospodarski i socijalno, zaokruženoj hrvatskoj regiji. Cilj regionalne politike je izgradnja gospodarske i socijalne, fizičke i institucionalne infrastrukture za optimalno iskorištavanje proizvodnih resursa i za ugodno življenje svih društvenih grupa (mladih, radnog stanovništva i ljudi starije životne dobi). Industrijska politika daje odgovor na pitanje što proizvoditi te stvara obrazovne i institucionalne uvjete za neku proizvodnju, dok regionalna politika izgrađuje

fizičku i dopunjava institucionalnu infrastrukturu za uvjete proizvodnje u pojedinoj regiji. Budući da gospodarske i društvene aktivnosti ne počinju niti završavaju na granicama regije, regionalne politike pojedinih dijelova Hrvatske trebaju biti međusobno usklađene i sve skupa usklađene s hrvatskim okruženjem. Osnova za ovo usklađivanje kako unutar Hrvatske, tako i s hrvatskim okruženjem, temelji se na hrvatskoj politici upravljanja nacionalnim prostorom.

Fiskalna politika ili bolje reći, politika javnih financija, mora optimalno i dugoročno, održivo financirati i pomagati ostvarivanje hrvatskih nacionalnih ciljeva i rješavanje hrvatskih nacionalnih problema. Osnovna zadaća javnih financija je financiranje osnovnih funkcija države: unutarnje i vanjske sigurnosti, zaštite okoliša, zdravlja i obrazovanja ljudi. Suvremena fiskalna politika sastavni je dio i industrijske i regionalne politike. Strukturu fiskalnih prihoda i proračunskih rashoda utječe se ili na zadržavanje postojeće gospodarske strukture, ili na izgradnju nove, efikasnije gospodarske strukture. Dakle, politika javnih financija treba se usklađivati i s industrijskom politikom i s regionalnom politikom. Načelo vođenja javnih financija treba biti: kratkoročno fleksibilne, dugoročno uravnotežene javne financije. U doba kriza i drugih poremećaja u gospodarstvu, povećani deficit i javni dug nisu problem ako se njima čuva domaća proizvodnja, izvoz i zaposlenost. Uz sačuvanu proizvodnju, zaposlenost i izvoz, a nakon krize, deficit i javni dug se automatizmom smanjuju.

Monetarna politika treba osiguravati dovoljno kvalitetnog novca kojim se omogućuje ostvarivanje ciljeva fiskalne, regionalne, industrijske i ukupne ekonomske i socijalne politike. Ona je čuvar i zaštitnik domaće valute i nositelj monetarnog suvereniteta, kao dijela ukupnog suvereniteta države. Svojim djelovanjem, monetarna politika mora pridonositi, prije svega ostvarivanju osnovnih gospodarskih ciljeva: stalnom povećanju domaće proizvodnje, ostvarivanju pune zaposlenosti, povećanju izvoza i smanjivanju vanjskog duga. U ostvarivanju tih ciljeva ona se koristi instrumentima kao što su ponuda novca, kamatnjak, tečaj, transakcije na otvorenom tržištu i dr.

Politikom održivog razvitka treba omogućiti zadovoljenje osobnih potreba čovjeka na visokoj razini, uz omogućavanje budućim generacijama ostvarivanje isto tako visokog životnog standarda.

S tim ciljem treba očuvati prirodu i obrazovati nove generacije da ovladavaju suvremenim tehnologijama pomoću kojih će na održiv način pretvarati nacionalne resurse u konkurentne proizvode i usluge.

Treći element održivog razvitka je ravnomjerna raspodjela nacionalnog dohotka i bogatstva.

Uz politiku održivog razvitka svakako treba istaknuti važnost strateškog razvoja turističke i poljoprivrede ponude u našim lokalnim sredinama.

Turizam u hrvatskom gospodarstvu čini sve značajniji dio dohotka i značajni dio ulaganja. Hrvatsku treba razvijati kao turističku destinaciju za što je glavni preduvjet zdrav i čist okoliš, sačuvana prirodna i kulturna baština. Uz značajna ulaganja privatnih investitora lokalne zajednice u jadranskom dijelu su poduzele značajne mjere u podizanju kvalitete smještajnih kapaciteta i usluga. Turistička je privreda otvorila i značajni dio radnih mjesta. Ali, za dalji razvoj nužno je osigurati kvalitetne i obrazovane zaposlenike za pojedine segmente turizma, te razviti dodatne kvalitetne usluge koje zadržavaju goste više platežne snage. Povezivanje i uključivanje kulture, obrazovanja, zdravstva, sporta, poljoprivrede i drugih dionika koji mogu doprinijeti turizmu značiti će novi iskorak u razvoju i ispunjavanju potreba gostiju.

Potrebno je i zalažemo se za to da se iskoriste svi potencijali kontinentalnog i lječilišnog turizma pri čemu uz lokalnu zajednicu ministarstvo i ostala administracija na državnoj razini treba dati puni doprinos adekvatnim zakonskim rješenjima.

Smatramo da se nužno treba vratiti status sezonskih zaposlenika u obliku koji je bio do posljednje izmjene propisa. Turistička privreda je izvozna niša poljoprivrede i konačno bi trebalo ozbiljno provesti davno proklamirane stavove o suradnji zelene i plave Hrvatske.

Hrvatsko zdravstvo nadalje se svojim kapacitetima treba prema ovom programu značajno usmjeriti na područje zdravstvenog turizma u kojem postoje nedovoljno korišteni potencijali i čiju infrastrukturu će se unaprijediti investicijama i javno privatnim partnerstvom

Poljoprivredna politika treba osigurati povećanje zaposlenosti i višu kvalitetu života na selu. Temeljne premise u tome su proizvodnja hrane i očuvanje života u ruralnom prostoru. Naši su prioriteti proizvodnja organske hrane na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, donošenje normativnog okvira koji će osigurati prednost organski proizvedene hrane nad

uvoznom u trgovačkim lancima i javnoj nabavi za ustanove poput vrtića, škola, bolnica, hotela i drugih.

Proizvodnju hrane treba nadograditi mjerama otkupa, skladištenja, marketinga i prodaje poljoprivrednih proizvoda. Poljoprivrednicima, obrtnicima i kredita uz minimalnu kamatu.

Sustav poljoprivrednih potpora se mora usmjeriti na pokretanje poljoprivredne proizvodnje koja je u funkciji zaštite tla i očuvanja voda, a decentralizacijom upravljanja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države isto treba usmjeriti prema malim poljoprivrednicima i OPG-ovima. Poticanjem zadrugarstva mnoge od navedenih mjera mogu dovesti do racionalnije proizvodnje i veće konkurentnosti poljoprivrede.

5. Demografska strategija – temelj svih politika Hrvatske

Strategija razvoja svakog društva polazi od teritorija i ljudi, odnosno stanovništva. U tom kontekstu važni čimbenici za boljitak svakog društva predstavljaju mjere i ciljevi kako obiteljske tako i demografske tj. **populacijske politike uklopljeni u jedinstvenu strategiju.** Temeljni ciljevi strategije jesu zaštita vlastitog teritorija i podizanje njegove kvalitete te dugoročno održivo iskorištavanje. Slično je i sa stanovništvom. Osnovni politički cilj je **održati i zadržati stanovništvo od daljnjeg iseljavanja, u hrvatskom slučaju povećavati njegov broj te poboljšati uvjete i kvalitetu života.** Hrvatska je sada suočena s demografskim promjenama koje imaju katastrofalne i zabrinjavajuće posljedice kako na sigurnu i stabilnu obiteljsku strukturu, tako i na društvo u cjelini. **Natalitet se smanjuje, a emigracija povećava.** Prosječno se godišnje rodi oko 16.000 djece manje u odnosu na broj umrlih. Prosječna procjena emigriranja iz Hrvatske kreće se također oko te brojke.

Hrvatski se prostor prazni od ljudi, a osnovni proizvodni, kreativni, obrazovni i razvojni faktor odlazi iz Hrvatske. Bez ljudi nema niti razvoja niti države. Demografsko propadanje urušava gospodarstvo i društvo te čini državu vrlo ranjivom i dugoročno neodrživom. Hrvatska se upravo našla na tom putu **zbog čega bi prioritet kako nacionalnih tako i lokalnih (regionalnih) politika trebao biti usmjeren ka kreiranju i realizaciji provedivih mjera demografske politike.** One uključuju čitav spektar naknada i olakšica usmjerenih na djecu i obitelj, zaštitu osoba starije životne dobi i onih koji su u potrebi. Zbog toga sve

politike, i ekonomske i socijalne, trebaju biti vođene u skladu sa zaustavljanjem demografskog propadanja i usmjerene ka demografskom razvoju.

Industrijska politika treba potaknuti stvaranje djelatnosti s većom dodanom vrijednošću koja će omogućiti isplaćivanje većih plaća, doplatka za djecu i većih mirovina.

Industrijska politika treba osigurati veću konkurentnost hrvatskih proizvoda, poduzeća, djelatnosti i države, kako bi se uz veće plaće osiguralo i stvaranje radnih mjesta i mogućnost lakog zapošljavanja.

Politikom ravnomyernog regionalnog razvoja treba stvoriti jednake uvjete za život u svim dijelovima Hrvatske. Javne usluge trebaju biti visoko kvalitetne i podjednako dostupne u svim dijelovima Hrvatske, od vrtića, obrazovanja, kulturnih ustanova do domova i usluga za starije i nemoćne osobe.

Fiskalna politika mora biti poticajna za poduzetništvo, posao i življenje u manje razvijenim područjima.

Monetarnom politikom treba osigurati vrlo jeftin novac za rješavanje stambenog pitanja te dostupnost i kvalitetu obrazovanja.

Zaustavljanje demografskog propadanja i poticanje demografskog razvoja u Hrvatskoj zahtijeva demografske investicije koje su reda veličine investicija u izgradnju hrvatskih autocesta, s tim što su ove demografske investicije ekonomski, politički i strateški puno značajnije. Prema sadašnjim odnosima, one bi se trebale u slijedećih deset godina kretati u prosjeku od oko pet milijardi kuna godišnje.

Bez ljudi, stanovništva, sve politike su besmislene. Zbog toga sve prije nabrojene politike i one o kojima će tek biti riječi (industrijska, regionalna, fiskalna, monetarna, zdravstvena, obrazovna, kulturna, socijalna...) u svom fokusu prije svega trebaju imati ciljeve demografske politike i strategije. Demografski ciljevi trebaju biti sastavni dio svih ovih drugih politika. U političkom smislu to znači da odlučujući faktor kod usvajanja bilo koje politike treba biti upravo njihov doprinos ostvarivanju demografskih ciljeva.

Za realizaciju demografskih investicija ovog obujma treba izgraditi cijeli sustav, procedure i kontroling kako bi one ostvarile postavljene ciljeve.

U svakom slučaju, strategija demografskog razvoja i sukladno tome demografske investicije odlučit će o budućnosti Hrvatske. Ta budućnost nije daleko. Već za desetak godina biti će vidljivi njeni rezultati. Bez demografskih investicija nije moguć dugoročno održiv, zdrav

i stabilan razvoj. Zadovoljavajuća veličina tih investicija i kvalitetan podupirući sustav njihovo realizaciji dovoljan je uvjet njihovog uspjeha.

6. Socijalna sigurnost i stabilnost za sve

Socijalna sigurnost i stabilnost podrazumijevaju dostojanstven život za sve kategorije građana. Preduvjet za realizaciju ovog programskog cilja su osiguranje radnog mjesta i krova nad glavom, odnosno mirovina i naknada koje su dostatne za dostojanstven život. Nezaposlenost je rak rana našeg društva i uzrok praktički svih problema – odlaska mladih u inozemstvo, nelikvidnosti i nemogućnosti vraćanja dugova, bezvoljnosti i nedostatka mogućnosti za zasnivanje i proširivanje obitelji. Zaposleni ne smiju brinuti o sigurnosti svog radnog mjesta, a nezaposleni ne smiju na tu nezaposlenost biti doživotno osuđeni.

Sustav socijalne sigurnosti znatno utječe na adekvatan održivi razvoj društva, stoga je potrebno imati jasne **mehanizme za prevladavanje socijalnih rizika** kao što su nezaposlenost, stambena nesigurnost, rodna nejednakost, disfunkcionalnost obitelji.

Aktivnom socijalnom politikom potrebno je osigurati uvjete za jednak pristup pri ostvarivanju prava na obrazovanje, sudjelovanje na tržištu rada, primjereno stanovanje, zdravstvenu sigurnost te kvalitetu života koja jamči socijalnu koheziju i dostojanstven život svakom građaninu.

Država mora osigurati uvjete da 1) se mladi ili školuju ili rade, 2) se iskorijeni dugotrajna nezaposlenost, 3) zaposleni ostvaruju dostatan dohodak, 4) umirovljenici imaju aktivan i kvalitetan život te 5) trajno nezapošljivi ili socijalno isključeni budu integrirani u zajednicu na dostojanstven i kvalitetan način.

Radno sposobno stanovništvo koje nije uključeno u tržište rada potrebno je aktivirati kroz projekte koji će biti prijavljivani na natječaje financirane iz fondova Europske unije te drugih inozemnih i nacionalnih izvora financiranja.

Nadalje, potrebno je poticati razvoj poduzetništva, učinkovitost i samopouzdanje pojedinaca te samozapošljavanje u svim gospodarskim djelatnostima.

U cilju osiguranja adekvatne i stalne skrbi za sve hrvatske branitelje, članove obitelji smrtno stradalih, nestalih i zatočenih hrvatskih branitelja i hrvatskih ratnih vojnih invalida, potrebno je pripremiti novi *Zakon o pravima hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji iz Domovinskog rata* i to kao organski zakon.

Prava hrvatskih branitelja, koja su u sadašnjem zakonu deklaratorno navedena, potrebno je razraditi na način da se hrvatskim braniteljima koji su nezaposleni i bez ikakvih primanja osigura stalna novčana pomoć do zapošljavanja ili umirovljenja.

Uz usvajanje precizno razrađenog zakona koji svim kategorijama osigurava novčana primanja, stalnost istih uz povećanja prema rastu BDP-a, pomoć u stambenom zbrinjavanju prvenstveno još neriješenih HRVI-a, obitelji smrtno stradalih i nestalih hrvatskih branitelja, pravo na školovanje i doškolovanje i poticaje za zapošljavanje uz mogućnost poticajnih sredstava, utvrdit će se i nad standard u liječenju i korištenju svih zdravstvenih ustanova po prioritetu prijama s osnova statusa.

7. Obrazovano društvo

Obrazovna politika

Obrazovano društvo stvara novu vrijednost. Bogato i napredno društvo je ono koje ima obrazovane i zdrave građane. Dobro obrazovani građani pokretači su svih aktivnosti u društvu. *Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti* zalagat će se za reforme kurikuluma koje će pripremati djecu od najranije dobi za izazove suvremenog društva te kod djece razvijati njihov puni osobni potencijal. Uz punu podršku poduzetničkom i tehničkom obrazovanju, u cijeloj odgojno-obrazovnoj vertikali treba povezati obrazovanje s industrijom, odnosno uskladiti kurikulume s potrebama novog zapošljavanja.

Obrazovna politika također uključuje: izgradnju odgojno-obrazovnih ustanova prema stvarnim potrebama lokalne zajednice i društva u cjelini; veću stopu izdvajanja za financiranje osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja te veleučilišta i sveučilišta; izradu analize potrebnih kadrova za 5, 10, 15 i 20 godina u suradnji s gospodarstvom; financijsko potpomaganje visokoobrazovnih ustanova koje upisuju studente za deficitarna zanimanja; otvaranje srednjoškolskih i visokoškolskih ustanove u područjima pripremljenim za nove gospodarske djelatnosti; financijsko potpomaganje prekvalifikacije deficitarnih kadrova; stvarno opredjeljenje za cjeloživotno obrazovanje; insistiranje na podjeli besplatnih udžbenika svim učenicima kao njihovog osnovnog sredstva za rad; financiranje besplatnog prijevoza za sve učenike uvođenjem školskih autobusa; poticanje suradnje obrazovnih ustanova s gospodarstvom (praktični rad učenika), ali i kulturom, turizmom, sportom i drugim djelatnostima; stipendiranje učenika i studenata; poticanje međunarodne suradnje.

Znanost i inovacije

Ulaganje u znanost i inovacije je neprijeporno prioritet za razvoj novih inovativnih industrija i tehnološko unapređenje postojećih. Kapaciteti za istraživanje i znanstveni rad nisu samo sveučilišta koja uz državnu potporu provode projekte. Značajnije iskorake u znanosti pruža povezivanje znanstvenih institucija s gospodarstvom i prijavljivanje programa na natjecajima EU fondova. U tom dijelu hrvatska znanstvena zajednica treba biti značajnije uspješna nego u prethodnom razdoblju kad je uspjela realizirati samo mali dio programa.

Lokalna zajednica međutim ima važnu ulogu u pružanju uvjeta za razvoj inovativnih i kreativnih grupa i pojedinaca putem podrške razvojnih agencija ili dodatnom infrastrukturom, poduzetničkim inkubatorima gdje će se na temelju znanstvenih i inovativnih rezultata razvijati novi proizvodi i usluge.

Kultura kao pokretač općeg društvenog razvoja

Nedostatak kulturne strategije vladajućih struktura koje su se izmjenjivale posljednjih četvrt stoljeća doveo je do urušavanja svijesti o važnosti kulture ne samo u prošlosti, nego i za budućnost Hrvatske.

Široki pojam “kulture” obuhvaća povijest, umjetnost, nataložena znanja tijekom stoljeća i svijest o vlastitoj baštini, od koje je hrvatska filmska baština gotovo zatrta. O nedostatku strategije svjedoči i postotak koji se iz državnog proračuna izdvaja za kulturu, a koji je pao ispod pola posto. Na doslovnoj, ali i simboličkoj razini, on ukazuje na maćehinski odnos države prema kulturi koja je prepuštena financiranju lokalne zajednice i malobrojnih sponzora.

Zbog takvog je tretmana zavladao pogrešan dojam da je kultura nešto “elitno”, namijenjeno uskom krugu ljudi ili “znalaca”, a ne da pripada svakom čovjeku. Stoga se zalažemo za sasvim drukčiji pogled na kulturu, jer nas nedostatak svijesti o važnosti vlastite kulturne povijesti i baštine ugrožava podjednako kao i demografska katastrofa.

Upravo je kultura jezičac na vagi koji će uvijek prevagnuti nad kaosom, govorom mržnje i nedostatkom zdrave vizije u nekom sistemu.

Uzevši u obzir da je kultura jedan od temelja razvoja društva, *Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti* svoje ishodište imat će u međunarodnom dokumentu **Agenda 21 za kulturu** koja podrazumijeva kulturu kao četvrti stup održivog razvoja. **Agenda 21** ističe ulogu

kulture i kulturnih procesa u postizanju razvoja, kao npr. u području iskorjenjivanja siromaštva, unapređivanju zdravstva, promicanju ljudskih prava, očuvanju okoliša i sl. te ističe važnost podizanja razine svijesti o značenju kulture i promicanja kulturne raznolikosti i interkulturnog dijaloga. Kultura je katalizator kreativnosti i ključna komponenta u međunarodnim odnosima.

Stranka *Bandić Milan 365 – Stranka rada i solidarnosti* zalagat će se, također, za razvoj kulturne i kreativne industrije. Kulturni razvoj podrazumijeva **kulturu** kao dinamični koncept prema kojem društvo raste i prema kojem se razvija (promicanje ljudskih prava). Kultura je snažan sektor gospodarstva (smanjuje se broj nezaposlenih, povećava se BDP i drugo).

Zbog toga će se Stranka zalagati za sljedeće ideje i programe: dostupnost kulturnih sadržaja svim građanima; intenziviranje zaštite i prezentacije kulturne baštine; poticanje otvaranja privatnih kazališta, muzeja, galerija, knjižara, plesnih te glazbenih scena i drugih djelatnosti; financiranje održivih kulturnih programa kako institucionalne tako i privatne produkcije; poticanje povezivanja kulture, znanosti, obrazovanja i turizma; poticanje i osiguravanje učinkovitosti upravljanja kulturnim institucijama; poticanje i nagrađivanje izvrsnost u radu; omogućavanje razvoja lokalnih (mikro) posebnosti te njihovo povezivanje unutar regije (programski i infrastrukturno); stvaranje uvjeta za poduzetničke projekte u kulturi; dorada zakonske regulative; poticanje volonterskog rada; poticanje međunarodne suradnje.

Sport za sve

Sport jedan od najvažnijih prezentanata hrvatske države od njezinog stvaranja do danas te jedna od vodećih privrednih grana u svijetu. Aktivnosti vezane uz sport i sportsku rekreaciju spadaju u kategorije ne samo zdravlja, pedagogije, psihologije i ekonomije, već istovremeno i u kategorije humane, ljudske i društvene djelatnosti. Visoki kapacitet fizičke sposobnosti ima pozitivan i direktan učinak na stupanj zdravlja i na bolje funkcionalne sposobnosti pojedinca.

U turističkoj ponudi Hrvatske sport je nova ekonomska grana i zasigurno najkompleksnija i vrlo važna djelatnost. Sport je najbolji promotor svih turističkih destinacija Hrvatske, a preko sportsko-rekreativnih aktivnosti dolaze ciljani gosti koji ostvaruju visoke prihode turizmu.

Uspjesi u sportu podižu samopouzdanje naroda i vjeru u vlastite snage.

Ovim se programom predviđa značajno ulaganje u neprofesionalne sportske aktivnosti temeljem *Nacionalne strategije razvoja sporta* koja se temelji na principima: sport dostupan

svima, sport od vrtića do fakulteta, rekreativni sport, sport osoba s invaliditetom i vrhunski sport. Daljnja izgradnja sportske infrastrukture uvjet je ostvarivanju ciljeva *Nacionalne strategije razvoja sporta*, kao i sustav stipendiranja nadarenih mladih sportaša.

8. Zdravstvo

Zdravlje građana je jedan od važnih čimbenika za razvoj gospodarstva ne samo zbog važnosti održavanja zdravlja zaposlenika, već je zdravstvo i važan specifični gospodarski subjekt.

U očuvanju zdravlja građana značajno je dalje razvijati sve komponente e-zdravstva kako bi zdravstveni sustav djelovao integrirano na svim razinama i time na učinkovit i racionalan način osigurao sve funkcije sustava od javnozdravstvenih programa, dijagnostike, liječenja oboljelih do rehabilitacije, istovremeno primjenjujući najvišu kvalitetu usluga. Potrebna je također transformacija kapaciteta u skladu sa suvremenim tehnološkim rješenjima, lokalnom i općom epidemiološkom situacijom, demografskom strukturom, politikama regionalnog i ruralnog razvoja uz suradnju sa sustavom socijalne skrbi. Ulaganje u razvoj ljudskih kapaciteta u zdravstvu jedan je od važnih prioriteta u ovom programu.

Sektor gospodarstva koji osigurava inovativne nove tehnologije i materijale za zdravstvo je najaktivniji dio svjetske ekonomije te može i mora u Hrvatskoj postati izazov za stručnjake iz zdravstva, znanosti i gospodarstva u kreiranju proizvoda za domaće i strano tržište u sektoru zdravstva.

Hrvatsko zdravstvo nadalje se svojim kapacitetima treba prema ovom programu značajno usmjeriti na područje zdravstvenog turizma u kojem postoje nedovoljno korišteni potencijali i čiju infrastrukturu će se unaprijediti investicijama i javno privatnim partnerstvom.

9. Regionalna (područna) i lokalna samouprava u Republici Hrvatskoj

Razvoj suvremene Europe počiva na razvoju njezinih lokalnih zajednica pa tim putem treba ići i Hrvatska. Svaka javna politika ujedno je i lokalna politika jer se njezina uspješnost mjeri rezultatima u poboljšanju kvalitete života svakog pojedinog čovjeka koji živi, radi i stvara nove vrijednosti u svojoj sredini. Naš program za uspješnu i učinkovitu lokalnu samoupravu

možemo sažeti u tri ključna pojma: decentralizacija, policentrični razvoj i participativna demokracija.

Decentralizacija. Povećanje ovlasti i uloge lokalne samouprave mora slijediti i povećanje financijskih sredstava u obliku sredstava alimentiranih iz državnog proračuna te iz izvornih prihoda lokalne jedinice. Izrada strategija razvoja pojedinih djelatnosti (zaštite okoliša, obrtništva i poduzetništva, kulture, turizma, sporta, komunalne infrastrukture, poljoprivrede...) te na njima utemeljenih programa i izvedbenih planova, omogućava lokalnim upravama apliciranje na različite nacionalne i europske programe, čija realizacija može otvoriti nova radna mjesta i posljedično spriječiti odlazak mladih ljudi iz naših općina i gradova. Svaka lokalna samouprava može po principu decentralizacije spustiti ovlasti i dostatna sredstva za njihovo financiranje na razinu mjesne samouprave i time potaknuti razvoj na svojim mikro razinama, uključujući pri tome građane u procese donošenja odluka.

Policentrični razvoj. Hrvatska je danas podijeljena na 20 županija unutar kojih imamo 127 gradova (sa svojim kotarevima i mjesnim odborima) i 428 općina te na Grad Zagreb (sa svojih 17 gradskih četvrti i 218 mjesnih odbora). Administrativne granice između jedinica lokalne samouprave ne bi trebale sprječavati njihovu međusobnu suradnju i pomoć, interesno udruživanje samouprava i pojedinaca-proizvođača u potrazi za većim tržištem. Njihova suradnja s akademskom zajednicom može omogućiti ravnomjerni regionalni razvoj naše zemlje, razvoj policentrične zajednice koja na vlastitim specifičnostima izgrađuje svoju budućnost. Uz četiri velika regionalna središta (Zagreb, Split, Rijeku i Osijek) i sjedište svake županije može biti mjesto policentričnog razvoja – mjesto okupljanja, privlačenja investicija i novog zapošljavanja.

Participativna demokracija. U procese donošenja odluka nužno je uključiti građane (civilne udruge, profesionalna udruženja i zainteresirane pojedince) kao najbolje poznavaoce stvarnih potreba sredina u kojima žive, a uloga odgovorne vlasti je osigurati uvjete za provođenje tih prioriteta. Građane pozivamo na javne tribine i savjetovanja, međusobno komuniciramo na društvenim mrežama, otvaramo besplatne telefonske linije i termine uredovnog vremena u vrijeme kada to građanima najbolje odgovara. Participativna demokracija kao istinska suradnja s građanima ključ je uspjeha lokalne zajednice, ali i države u cjelini.

Jaka regionalna (područna) i lokalna samouprava u Hrvatskoj bit će moguća tek uz **učinkovitu državu i javni sektor.** Država ima moć pokrenuti ili unaprijed osuditi na neuspjeh. Stalne promjene politika i propisa, rast administracije i njena neadekvatna struktura imaju isti

učinak kao tumor – guše i istiskuju ono što je zdravo. Ustanovit ćemo jasnu ljestvicu uspješnosti i efikasnosti javnog sektora kao uslužnog društvenog sektora, odnosno transformirati ga u efikasan i brz servis građanima. Stvorit ćemo platformu koja će garantirati maksimalnu iskoristivost EU sredstava – država više neće biti prepreka, nego inicijator i partner. Kriteriji zapošljavanja i rada u državnom i javnom sektoru bit će precizni i transparentni, kao i rezultati rada javnih službenika.

10. Vanjska politika, međugradska i međunarodna suradnja

Hrvatska vanjska politika je regionalni nositelj i inicijator interkulturnog načela u novim međunarodnim sporazumima i praksi. Očuvanje nacionalne države na tim načelima neće biti jednostavno, ali Hrvatska ima povijesno iskustvo multikulturalnosti na kojem moramo graditi novo društvo i novu državu kao nositelja stabilnosti u regiji. Hrvatska će biti i politički i gospodarski lider u regiji – jaka država jamac je i gospodarskog uspjeha naših poduzeća na okolnim tržištima. Orijentirani smo europskim vrijednostima i stabilnom političkom sustavu, na državu koja regulira i štiti slabije. U našoj domovini svakom građaninu treba biti osigurano pravo na dostojanstven život.

Županije, gradovi i općine svojim povezivanjem i suradnjom u zemlji i inozemstvu mogu biti mjesto susreta i razmjene ideja i primjera dobrih praksi. Takva suradnja omogućava ubrzani razvoj lokalne zajednice koja komunicira s okruženjem po pitanjima zaštite okoliša i održivog razvoja, primjene novih tehnologija, obrazovanja i kulture, sporta i turizma, zdravstva i socijalne zaštite te mnogih drugih tema.

11. Nacionalna sigurnost

Danas nacionalna sigurnost podrazumijeva očuvanje vitalnih nacionalnih interesa Republike Hrvatske kroz zaštitu teritorijalnog integriteta i suvereniteta, unaprjeđenje i zaštitu života građana, demokratskog političkog sustava i materijalnih dobara. Očuvanje nacionalne sigurnosti kroz sve sposobnosti države (i savezničke sposobnosti), a zbog ostvarivanja strateških interesa kroz očuvanje vitalnih nacionalnih interesa, jedna je od glavnih zadaća države.

Strategija nacionalne sigurnosti Republike Hrvatske (kao uostalom i bilo koja druga strategija) daje svojevrsnu uputu o tome što se, od koga ili čega i kako štiti. Sudionici smo i svjedoci novog pokušaja osmišljavanja temeljite Strategije koja će (kad i ukoliko zaživi) dati osnovne smjernice i ciljeve razvoja kako sigurnosnog aspekta razvoja, tako i razvoja države općenito.

Temeljni problemi koje treba riješiti, odnosno za koje treba donijeti smjernice su:

- Problemi s tranzitnim pravcima **energetskih resursa** (odustajanje od Južnog toka, Plavog toka, Družba Adria, odnosno njihove projektirane trase koje zaobilaze teritorij Republike Hrvatske problem je za Republiku Hrvatsku, kako ekonomski, tako i energetski).
- **Korupcija** je prijetnja društvu jer razara temeljne vrijednosti, od ljudskih prava, političke i socijalne sigurnosti, urušava pravnu državu, unutarnji red i sigurnost građana te ekologiju, a u konačnici i suverenitet države. Hrvatski je problem (sigurno ne i jedino hrvatski) što je područje političkog sustava (političke stranke) glavni izvor korupcije. Politička korupcija bitno destabilizira ekonomski sustav, a kroz njega i čitavu državu. Posljedično imamo društvo koje nije konkurentno, investicijsku klimu koja je nepovoljna jer je nemoguće „zadovoljiti apetite“ koruptivnih pojedinaca i strana ulaganja su zanemariva. To je dovelo do velike nezaposlenosti, velike sive zone odnosno sive ekonomije, smanjenog priliva proračunu koji više ne može financirati javnu potrošnju i onda dolazimo do „pranja novca“ kao jedinog mogućeg „stranog ulaganja“. Ovo je formula primijenjena u svim tranzicijskim zemljama pa tako i u Republici Hrvatskoj.
- **Pravosuđe Republike Hrvatske** još uvijek ne funkcionira normalno. Sporost u rješavanju sudskih postupaka, nejednakost pred zakonom i kršenje temeljnih ljudskih prava kroz strukturu pravosuđa dovele su do toga da građani više ne vjeruju u pravnu državu. Zbog dugotrajnosti sudskih postupaka i neujednačene sudske prakse ekonomija trpi bespovratnu štetu, kao uostalom i građani. Zakašnjela pravda nije nikakva pravda! Temeljna zadaća pravosudnog sustava je osigurati vladavinu prava, odnosno štititi *Ustavom* zajamčena ljudska prava i slobode, što je nemoguće zbog sustavne korupcije koja nije zaobišla pravosuđe kroz vidljiv i općepoznat utjecaj politike na pravosuđe.

Više godina uzastopno građani Republike Hrvatske iznose svoje mišljenje u anketama Transparency Internationala i apostrofiraju pravosuđe kao segment društva koji je najviše zagađen korupcijom.

- Stalan i sve aktualniji sigurnosni rizik u Republici Hrvatskoj (kao i drugdje) predstavljaju **posljedice prirodnih nesreća te tehničko-tehnološke nesreće**. Klimatske promjene su sve izraženije i klimatski ekstremi sve veći. Opasni šumski požari, suše, poplave, klizišta, ekstremne hladnoće i druge prirodne pojave sve više i sve češće ugrožavaju zdravlje, živote i imovinu građana. Zbog nesreća uzrokovanih djelovanjem prirode ugrožena je i kritična infrastruktura zemlje. **Tehničko-tehnološke katastrofe bitno ugrožavaju** osim ljudskih života i imovinu i sam okoliš. Zbog jurnjave za kapitalom, sumnjivim načinom stjecanja tvornica i postrojenja ili zbog čistog nemara/neznanja u upravljanju, postrojenja se ne obnavljaju, ne održavaju i iskorištavaju se do granica tehničko-tehnološke nesreće. **Klimatske promjene** donijele su i povećanu sigurnosnu opasnost od širenja infektivnih bolesti (nama do sad nepoznatih) i zaraza. No, Grad Zagreb je ustrojio i razvija sustav civilne zaštite koji će se moći nositi sa sigurnosnim rizicima poput tehničko-tehnoloških katastrofa, ugrozama kritične infrastrukture i katastrofama prouzročenim klimatskim promjenama.